

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

מָאֲד, הִנֵּה הַחֲדוּשׁ בְּזֶה (פְּמוּכֵן מִמָּה שֶׁנִּתְבָּאָר בַּמָּאֲמָר
הַנִּזְכָּר אִי הַהִגְבְּלָה שֶׁבַתּוֹרָה, וְעַל דֶּרֶךְ זֶה גַם בְּמִצְוֹת) הוּא, שְׁגָם
בְּהִגְבַּלְת הָעוֹלָם מִמְשִׁיכִים אֶת הַבְּלִי-גְבוּל דְּתוֹרָה וּמִצְוֹת
כְּלוּמֵר, 'לְהַמְשִׁיךְ', הֵינּוּ לְהוֹרִיד מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה וְלְהַאֲדִיר בְּאוֹר הַבְּלִי מוּגְבַל
אֵל תוֹךְ גִּדְרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה הַמוּגְבַל.
וְהֵינּוּ, שְׂאִין פְּנֹת הַכְּתוּב
הַאוּמֵר שֶׁלֹּכַל דְּבַר יֵשׁ גְּבוּל, וְאֵילוּ
מִצְוֹת ה' רַחְבּוֹת מְאֹד לֹאֲמַר רַק
שֶׁהָעוֹלָם הוּא בְּהִגְבְּלָה,
וְתוֹרָה וּמִצְוֹת הֵם בְּלִי גְבוּל,
שֶׁהָרִי זֶה דְּבַר הַפְּשׁוּט וּמוּכָן
מֵאֵלֵינוּ, דְּכִיּוֹן שֶׁהָעוֹלָם יֵשׁ לוֹ
הַתְּחִלָּה, שֶׁנִּבְרָא בְּשֵׁשֶׁת יָמִי
בְּרֵאשִׁית וְקוּדְמָה לִכְּן לֹא הָיָה קִיּוּם,
בְּהִכְרַח שֵׁשׁ לוֹ גַם סוּף וְאֵם כֵּן
הוּא מוּגְבַל. וְאֵלוּ הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת
שֶׁהֵם חֻקֵּי הַתּוֹרָה וְרִצּוֹנוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ, הֵם בְּיָדָיו בְּלִי גְבוּל
כִּי כִשֶׁם שֶׁהַקּוּדְשׁ-בְּרִיךְ-הוּא בְּעֵצְמוֹ
לֹא מוּגְבַל, כִּךְ חֻקֵּי וְרִצּוֹנוֹ הֵם בְּלִי-
גְבוּל. וְעַל-פְּרָחֶךָ בְּהַכְרַח צְרִיף
לֹאֲמַר שֶׁחֲדוּשׁ הַכְּתוּב הוּא לֹא
בְּהַדְגַּשׁ הַהִבְדּוּל בֵּין הָעוֹלָם הַמוּגְבַל
לְתוֹרָה וּמִצְוֹת הֵלֵךְ מוּגְבָלִים, אֵלֵא
בְּחִיבּוּר ד' לְכָל תְּכֵלֵה רְאִיתִי
קִי"ץ הֵינּוּ הַגְּבוּל שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה
עִם "רְחֻבָּה מִצְוֹתָךְ מְאֹד",
הֵינּוּ הַבְּלִי-גְבוּל שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְוֹת,
וּמִשְׁמַעוֹת הַחִיבּוּר הַזֶּה, כִּאֲמוֹר,
שֶׁהַבְּלִי-גְבוּל ד' רְחֻבָּה
מִצְוֹתָךְ מְאֹד נִמְשָׁךְ גַּם
בְּהִגְבְּלָה ד' לְכָל תְּכֵלֵה רְאִיתִי
קִי"ץ הַמְשַׁכֵּת הָאוֹר וְהַהִשְׁפַּעֵת שֶׁל
הַבְּלִי-גְבוּל שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְוֹת אֵל תוֹךְ
גִּדְרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. וְכִמּוֹ שֶׁהוּא
לְעֵינֵינוּ הַיְחָס בֵּין הַגְּבוּל וְהַבְּלִי-גְבוּל
בְּתוֹרָה עֲצֻמָּה, שְׂאֵף-עַל-פִּי
שֶׁאֲמַתִּית הַבְּלִי-גְבוּל בְּתוֹרָה
הוּא בְּפִנְיָמִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְאֵלוּ
גְּלִיָּא דְּתוֹרָה הִיא רַק "אֲרוּכָה מְאֹרְצֵן מְדָה" גו' אֲבַל סוּף סוּף
יֵשׁ לָהּ גְבוּל, מְכַל-מְקוֹם גַּם בְּגְלִיָּא דְּתוֹרָה נִמְצָא הַבְּלִי-גְבוּל
דְּפִנְיָמִיּוֹת הַתּוֹרָה, כִּי כָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה קְשׁוּרִים זֶה בְּזֶה, וְהַעֲבֹדָה

בשעלו מים ומים בורת תכן וגו' (רש"י: "מדת עולם חצי אמה על חצי אמה
צא וחשוב כמה חצי אמה על חצי אמה יש במגילה ותמצא שלשת אלפים
ומאתים כיצד עשה מעשרים אמה רוחב רצועות של רוחב חצי אמה הרי כאן
ארבעים רצועות וכל אחת ארבעים אמה לאורכה של מגילה הרי אלף ושש
מאות אמה אורך שהן שלשת אלפים
ומאתים זרתות"). נמצא כל העולם
כולו אחד משלשת אלפים ומאתים
בתורה. ונמצא, שגם התורה
היא בהגבלה, במידה מסוימת,
והינו גליא דתורה וענין זה
שהתורה מוגבלת מתייחס, כאמור,
לחלק הנגלה של התורה. וזהו
שמצינו בדברי חכמינו זכונם-
לברכה בכמה תנאים
ואמוראים שלמדו כל התורה
כולה¹⁹, והדבר יתכן כיון שהיא
בהגבלה²⁰ שהרי בענין בלי-גבול
לא יתכן להגיע לסופו ותכליתו שהרי
אין לו קץ וגבול. אף אמיתית
הענין דבלי-גבול ממש בלי-
גבול אמיתי ללא סוף הוא
בפנימיות התורה, שעל זה על
פנימיות התורה, החלק הנסתר שבה,
נאמר²¹ גל עיני ואביטה
נפלאות מתורתך, כמו
שנתבאר לעיל²² במאמר הראשון
שאמר ביום זה (דיבור-המתחיל
"בראשית", יוצא לאור עם ביאור בדרך
אפשר בחוברת זו) שם מבואר
באריכות מדוע דווקא ביחס לפנימיות
התורה יש צורך בבקשה מיוחדת "גל
עיני ואביטה...". וזהו החלק הפנימי
והנסתר של התורה, מה שיתגלה
לעתיד-לבא בימות המשיח על-
ידי משיח שילמד תורה את
כל העם, גם אפילו את האבות
ומשה רבנו²³, שכבר למדו
כל התורה כולה, כיון שיגלה
בפנימיות התורה שאין לה
מדה כלל ובחלק זה של הפנימיות והנסתר, התורה היא אכן בלי-גבול
ממש.
אמנם מה שכתוב "לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך

(19) ראה מנחות צט, ב. (20) בענין זה נזכר גם מאמר המדרש ("כ"ר פ"ז, ה) ונבולות חכמה שלמעלה תורה. (21) תהלים קיט, יח. (22) במאמר הא' - ד"ה בראשית ברא (תורת מנחם - התוועדויות חמ"א ע' 162 ואילך). (23) ראה לקו"ת צו יז, א. שער האמונה פנ"ו (פט, ב).